

УДК 811.111'373

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.1/27>**Карпушина М. Г.**Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького**Комарницька О. І.**Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ЦИРКУЛЮВАННЯ ФРАЗОВИХ ДІЄСЛІВ У ПРИКОРДОННОМУ ДИСКУРСІ

Стаття досліджує фразові дієслова в англійській мові, які є широко вживані у розмовній мові, літературі та діловому спілкуванні, що обумовлює актуальність дослідження й необхідність вивчати семантичні, мовностилістичні особливості, структуру фразових дієслів в англомовному дискурсі, зокрема прикордонному, й способи передачі їхніх значень українською мовою. З'ясовано, що фразове дієслово як когнітивно-граматичний комплекс із семантично навантаженим післядієслівним компонентом вважається одним зі складних мовних засобів, які можуть мати особливості в прикордонному дискурсі. Розкрито основні особливості циркуляції фразових дієслів у прикордонному дискурсі, які включають міжмовну взаємодію, мовну адаптацію, різноманітність використання, культурні відмінності.

Визначено ефективні підходи до вивчення фразових дієслів, які включають методіку, що зосереджується на основному дієслові, з якого складається фразове дієслово; методіку вивчення фразових дієслів з фокусом на частку, яка входить до їх складу, наприклад прислівник або прийменник. Крім того, багато фразових дієслів мають декілька значень, тому необхідно вивчати їх в контексті, щоб зрозуміти конкретне значення фразового дієслова, зважаючи на їхню багатозначність. Фокус на контекст є важливим кроком у вивченні фразових дієслів, оскільки дозволяє зрозуміти значення та вживання дієслів в різних ситуаціях, контекстах, дискурсах. Вивчення багатозначності фразових дієслів матиме продовження у подальших дослідженнях.

Встановлено, що фразові дієслова є важливим мовним засобом для прикордонників. Аргументовано, що вивчення фразових дієслів забезпечує ефективну комунікацію: прикордонники повинні бути здатні спілкуватися з іноземними громадянами в різних ситуаціях, таких як перетин кордону, зупинка автомобіля, затримання нелегальних мігрантів тощо; розуміння контексту: вивчення фразових дієслів дозволяє зрозуміти вживання дієслів у конкретних ситуаціях та зрозуміти значення, що стоїть за словами; підвищення професійної кваліфікації: вивчення фразових дієслів допомагає прикордонникам збільшити свої навички в англійській мові та підвищити свою професійну кваліфікацію, дозволяє прикордонникам ефективніше виконувати свої обов'язки та взаємодіяти з іноземними громадянами; й гарантує безпеку: знання фразових дієслів дозволяє здійснювати детальну перевірку транспортних засобів з метою виявлення будь-яких порушень, ретельний огляд зони безпеки для забезпечення її захисту тощо.

Отже, фразові дієслова є невід'ємною частиною прикордонного дискурсу, позаяк забезпечують ефективну комунікацію прикордонників й іноземців, які перетинають державний кордон.

Ключові слова: післядієслівний компонент, прислівник, прийменник, головне дієслово, когнітивно-семантична конструкція.

Постановка проблеми. Корпус дієслів англійської мови включає величезну кількість дієслівних лексем з післядієслівним компонентом на кшталт *about, around, away, back, down, in, off, on, over*. Цікавим різновидом складеного дієслова є такий, де дієприслівник використовується з дієсловом без фактичного «злиття», наприклад *to give up* (поступитися; здавати, віддаватися), *to break out* (спалахувати, вириватися, тікати, вибухнути)

тощо. *Ukraine refuses to give up any territory. Border guards gave up all hope of drawing out the truth from the two detainees. A drug trafficker later gave himself up and will be treated accordingly. The unprovoked war that broke out on February 24 destroyed hopes and lives of the Ukrainian people. The two detainees broke out of the temporary detention center and escaped.* Такі лексико-синтаксичні сполучення набули назви фразових дієслів, які не мають ана-

логів в українській мові, чим спричиняють проблеми їхнього розуміння. З іншого боку завдяки великому їх розмаїттю, ідіоматичності їхніх значень, неоднорідності функціонування фразові дієслова додають мовленню найтонших забарвлень, відтінків значень.

У ХІХ столітті англійська мова особливо збагатилася на появу таких утворень як *to go under* (опускатися), *to hang on* (триматися), *to back down* (відступати), *to own up* (володіти), *to take over* (оволодівати), *to run across* (перебігати) тощо [15]. Однак цей процес не лише не зупинився, а навпаки – активізувався. Мова як засіб спілкування людей змінюється, розвивається, осучаснюється, стає багатшою разом з носіями мови і найбільші зміни відбуваються на лексичному рівні. Нові слова з'являються, деякі зникають, переходять з однієї мови в іншу, змінюють стильову приналежність або ж поєднуються з іншими і набувають нових значень. Насамперед це стосується фразових дієслів, які складають значний відсоток словникового запасу англійської мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Термін «*phrasal verb*» вперше був згаданий у *Words and Idioms* (1925) англійським граматином П. С. Логаном, який стверджував, що ця ідея була запропонована йому редактором ОЕД Г. Бредлі. Він також використовував назви *verb phrase*, *verb-adverb combination*, *verb-particle construction*, *compound verb*.

Проблему фразових дієслів досліджували багато лінгвістів, серед яких Ю. А. Жлуктенко (функції післядієслівних компонентів, історія виникнення дієслівних сполучень) [4], С. О. Гурський (закономірності утворення ФД) [10], А. Г. Ніколенко (граматична природа другого компонента у складі дієслівного комплексу, критерії виявлення фразеологічних одиниць, різні підходи до їх класифікації) [5], Н. Д. Дідо (аналіз основних типів фразових дієслів в англійській мові й труднощі їх вивчення) [3], О. І. Ванівська (різновиди постпозитивних часток і фразових дієслів, які виражають аспектуальні значення ітеративності та прогресивності), О. С. Воробйова (семантика англійських фразових і українських префіксальних дієслів) [1]; Н. М. Бобер (матричне профілювання семантики дієслів, їхніх форм і фразових дієслів на позначення емоційних станів людини) [6]; М. Лесард-Клаустон (М. Lessard-Clouston) (фактори, які впливають на розуміння й засвоєння фразових дієслів у процесі вивчення англійської як іноземної) [11]; Gairns and Redman (1986, cited in Marks, 2006)

(рекомендації щодо вивчення фразових дієслів у контексті) [12].

Постановка завдання. Актуальність цього дослідження визначається значною поширеністю фразових дієслів, частотністю їх використання у мовленні й, зокрема, у професійному дискурсі. Метою дослідження є семантичні, мовностилістичні особливості, структура фразових дієслів в англійській мові прикордонного дискурсі й способи передачі їхніх значень українською мовою. Дослідження здійснювалось шляхом використання описово-логічного і компонентного методів.

Виклад основного матеріалу. Фразове дієслово – це словосполучення, у якому поєднуються дієслово з прийменником (*to take off*) або прислівником (*to carry out*), або обома (*to look down on*), і функціонують як дієслово, значення якого відрізняється від комбінованих значень окремих слів. Фразове дієслово (ФД) також визначають як комбінацію дієслова і прислівника або прийменника, що має певне значення. Прислівник або прийменник у фразовому дієслові іноді називають часткою. До визначень фразового дієслова варто долучити й такі: поєднання власне самого дієслова й прислівникової/прийменникової частини (або частки), яке утворює цілісну семантичну і синтаксичну фразу, тобто найменшу її одиницю [14]. Детальне визначення ФД окреслила Н. Бобер. Дієслово + постпозитивний компонент, зазначає вона, – це когнітивно-семантична конструкція, що відображає певну граматичну закономірність комбінаторної побудови фразеологічних сутностей на основі механізмів концептуальної інтеграції, коли метафоричне виділення дієслова початкового ментального простору та вихідного простору постпозитивного компонента утворюють нову суміш – нову концептуальну структуру, яка відсутня в початкових ментальних просторах кожного з компонентів [6].

Отже, фразові дієслова це двослівні або багатослівні словосполучення, в якому післядієслівний компонент додає нового значення дієслівній фразі в цілому. Фразові дієслова – це поєднання кількох лексем – самостійного і службового слів. І саме післядієслівний компонент змінює значення дієслова, інколи до повного невпізнання, що робить таке поєднання ідіоматичним, автоматично виключає дослівний переклад як такий й унеможливорює переклад фразового дієслова за його окремими компонентами.

Зважаючи на визначення ФД, вони умовно поділяються за способом формування, а саме

словосполучення «дієслова з прислівником», наприклад, *to speed up (streamline) the inspection, to cut down (reduce) the redundancies, to ask around (inquire) the frontier residents, come out now, the coast is clear, Danger! Keep out!*;

словосполучення «дієслова з прийменником» (завжди вимагає додатка): *to take off (remove) the glasses або to take on (accept) the responsibility of, the bomb went off, to take over the building*;

словосполучення «дієслова з прислівником і прийменником»: *to run out of petrol, to catch up with the entire group, to look up to the chief commander*;

словосполучення «дієслова з часткою» *don't give up, to beat up the enemy, to blow up the building*.

За способом вживання розрізняють ФД неперехідні (intransitive phrasal verbs), які не потребують прямого додатку, наприклад *to watch out* або *to calm down* й перехідні (transitive phrasal verbs), після яких прямий додаток є обов'язковим, наприклад *to ask for (apply for) asylum, to look for (attempt to find) clandestine migrants*. Перехідні ФД можуть бути роздільними (separable) – *to cordon off an area / to cordon an area off*; і нероздільними (inseparable) – *to look for the relevant decision*, або ж функціонувати і роздільними, і нероздільними – *to bring something about / to bring out something* (to cause, to result in). До часток, які найчастіше циркулюють у мовленні як складові ФД, відносять: *up, out, back, down, on, in, off, over, around, and about*. Відповідно до лінгвістичного аналізу, який здійснював Марк Девіс, *up* має 838372 повторення в корпусі текстів, тоді як *about* 64392 випадки повторень [9].

У цьому дослідженні розглядалися корпуси текстів прикордонної тематики, серед яких ми виявили такі ФД з найбільш поширеними частками як *to hold the vehicle up for a few hours, to bring up the issue of cross-border criminality, to ask around the frontier residents, to draw out the information, to draw an irregular migrant out, to report back to the senior officer, to note down quick-look data, to carry on with border patrolling, to catch on to the fact, to be taken in by a potential offender, to take in 25 refugees, to take over a higher position, to talk the problem over with, to carry over controlled substances* etc. Деякі з них включають як так звані ідіоматичні значення (*to draw somebody out* – розговорити, витягнути інформацію), так і значення, що відповідають кореневому дієслову (*to note down* – занотувати).

Явище фразових дієслів розглядалося Дж. Макс (Marks, J., 2006) не як щось унікальне, непередбачуване або нелогічне й не обов'язково

лише розмовне, але часто вживане в усному і писемному мовленні і складає величезну частку англомовного лексикону. Він пропонує 4 підходи до вивчення фразових дієслів, які включають 1) фокусування на дієслові, 2) фокусування на частці, 3) контекст, 4) різні значення одного й того ж фразового дієслова [12].

За принципом «фокус на дієслові» здійснюється пошук загальних ознак значення в групах фразових дієслів. Так, вивчаючи ФД *to check*, ми спостерігаємо, як метафорично розширюється його основний фізичний зміст і як частки також розширюють різні поняття фізичного руху.

Наприклад, *to check up on someone* – перевірити когось, тобто отримати інформацію про особу, як правило, таємно. В прикордонному дискурсі *to check up on* може мати семантику перевірки (когось/щось), зазвичай у контексті безпеки або здоров'я. Наприклад, *We need to check up on this shipment to ensure there are no illegal items*. Або *Border guards checked up on the driver to ensure they were not under the influence of drugs or alcohol*. ФД *to check in* може мати семантику реєстрації прибуття в країну або певне місце, що може бути важливим на кордоні. Наприклад, *All passengers are required to check in at the airport before boarding their flight*. Або *Foreign nationals need to check in with immigration authorities upon arrival in the country*. *To check out of* – виписатися з готелю, тобто оплатити рахунок і виїхати з країни або певного місця. Наприклад, *All visitors need to check out with immigration authorities before leaving the country*. Або *Border guards checked out the vehicle before allowing it to cross the border*. Фразове дієслово *to check out* може мати різні значення у прикордонному дискурсі, залежно від контексту вживання. Одним з можливих значень є перевірка документів, особи, транспортного засобу або вантажу. Наприклад, *Border guards checked out the documents of all passengers before allowing them to enter the country*. Або *The border patrol checked out the truck and found illegal substances inside*. У цьому контексті *to check out* означає детальну перевірку з метою виявлення будь-яких порушень правил перетину кордону. Іншим можливим значенням *to check out* у прикордонному дискурсі є огляд зони безпеки для забезпечення її захисту, охорони та виявлення будь-яких потенційних загроз. Наприклад, *The border guards checked out the area for any signs of smuggling activity*. Або *The border patrol checked out the perimeter to ensure there were no breaches*. У цьому значенні *to check out* має на увазі систематичний огляд з метою забезпечення

безпеки на кордоні. Отже, у прикордонному дискурсі, *to check out* може означати перевірку документів, особи, транспортного засобу або вантажу, а також систематичний огляд зони безпеки.

Дієслово *to take* з частками *off, over, in* є також досить вживаним прикордонниками. Так, ФД *to take off* може мати семантику злітної дії в контексті авіації. Наприклад, *The plane will take off at 8 AM.* В прикордонному дискурсі це може бути важливим, оскільки зліт та посадка літаків може контролюватись під час польотів над кордоном. *To take over* може означати зміну контролю чи влади над певною ситуацією або територією. Наприклад, *The new border security measures will take over in the coming weeks.* Це може стосуватися зміни політики на кордоні або зміни команди відповідальної за безпеку. *To take in* у сфері прикордонного контролю може мати значення прийняття, зокрема залучення до розслідування, допиту чи арешту. Наприклад, *Border guards took in several suspects for questioning.* Це може відноситись до контролю та розслідування подій, які сталися на кордоні або з порушеннями в законодавстві щодо перетину кордону.

Підхід, який отримав назву «фокусування на частці», передбачає дослідження значення часток й їхній вплив на зміну значення дієслова, з яким вони комбінуються. Частка *out* вказує на рух вздовж лінії, від центру до периферії або від внутрішньої частини до зовнішньої. Наприклад, *to take out* означає витягнути щось з середини, а *to walk out* означає вийти з приміщення. У прикордонному дискурсі, *to get out* може означати забратися, вийти. *To get out of* може мати семантику виходу з небезпечної чи неприємної ситуації, наприклад, *The border guard had to get out of the way of the approaching vehicle.* Це може стосуватися забезпечення безпеки на кордоні та уникнення небезпеки для працівників та перехожих. Частка *over* може вказувати на перехід через щось або на рух вище, на більш високому рівні. Наприклад, *to hand over* означає передати щось іншій людині, а *to fly over* означає пролітати над чимось. У прикордонному дискурсі, *to take over* може означати прийняття контролю над діяльністю або територією, якщо, наприклад, один пункт пропуску передає контроль до іншого. Частка *on* може вказувати на продовження дії або на зосередження уваги на чомусь. Наприклад, *to put on* означає надягнути щось, а *to focus on* – зосередитись на чомусь. У прикордонному дискурсі, *to follow on* має значення продовження попередньої дії або розслідування попередньої справи.

Досить продуктивним у прикордонному дискурсі є дієслово *to carry* з післядієслівними компонентами *out / over/ on/ forward/ carry along.*

Так, еквівалентом ФД *to carry out* є українське дієслово *виконувати*. Післядієслівному компоненту *out* відповідає префікс *ви-*, що має, як і *out*, значення «з (зсередини) будь-якого місця». *Sir, I am only carrying out orders. Border checks are now being carried out during the fixed opening hours at BCPs. The border guard's job is carried out round the clock in any weather conditions. An investigation concerning human trafficking is being carried out through a collaborative, multi-agency approach.*

Високу продуктивність має компонент *on*, який вказує на продовження дії. Часто вживане у прикордонному дискурсі ФР *to carry on* відповідає українським *продовжувати, займатися* (чим-небудь), *вести* (справу), *транспортувати*. Це ФД з вказаними значеннями чітко прослідковуються у різних інституційних дискурсах. *Carry on. You're doing fine. Sorry to interrupt, please carry on (with what you were saying). Ann is carrying on the family tradition by becoming a border guard. Even then, he carried on interviewing a passenger. Most authorities initially chose to carry on voucher schemes for children. ...the vehicle is equipped to carry baggage on the roof...*

У структурній моделі «дієслово з прислівниковим компонентом» семантика останнього зводиться до просторових значень як у випадку з *forward*, тобто *вперед, далі, надалі*, або *over* зі значенням *наверх, рух через*. Англійському післядієслівному компоненту *over*, відповідає префікс *пере-*, а отже ФД *to carry over* відповідає українському еквіваленту *переносити, перенести* (відкласти), *перевозити*, про що демонструють такі приклади: *I try not to let my problems at work carry over into my private life. The joint border checks have had to be carried over till Monday. Sir, do you carry over any controlled substances? Do you carry over weapons and armor?*

У структурі ФД *to carry forward*, частка *forward* зі значенням *вперед, далі, надалі* змінює значення вихідного дієслова, яке у цій комбінації набуває значення – *просувати, переносити* в інший документ. *This was the message we needed to carry forward. You will be the ones making this country and you will be the ones who are carrying forward the relationship with the United States. The same policy must be carried forward. A necessary balance must be struck between national security and carrying forward democracy. We are developing the structure and systems for others to carry forward, helping many*

more refugees in need. Biden and Xi agreed to “look to begin to *carry forward* discussion on strategic stability,” Sullivan said in a reference to U.S. concerns about China’s nuclear and missile buildup here.

У комбінації з прислівником *along* дієслово *carry* може вказувати на рух уздовж чого-небудь, розташування вздовж чого-небудь (уздовж) у довжину, паралельно, зі значенням *з, разом з*. То ж ФД *to carry along* відповідає українському еквіваленту *захоплювати (чим-небудь), взяти з собою, прихопити з собою, мати з собою*. We were all *carried along* by his speech. The most common and popular equipment that border guards should always *carry along* include handcuffs, torches, personal weapons etc... We have to consider that terrorists have dishonest intentions and might *carry along* weapons and pose a serious threats to our security.

Абсолютно нові фразові дієслова, ймовірно, зустрічаються досить рідко в англійській мові, – вважає К. Максвел (Kerry Maxwell), а будь-які «нові» фразові дієслова, у більшості випадків, утворюються або з нових комбінацій існуючих дієслів і часток, або через наявні фразові дієслова, які набувають нових значень [13].

Так донедавна тлумачні словники давали таке пояснення ФД *to bump someone off* – kill, assassinate, eliminate. These drug dealers will *bump off* anyone who gets in their way. Однак з часом це саме дієслово набуло нових значень. It’s important to know that you do have rights if you’re *bumped off* a flight (*The airline has decided to give your seat away, without your consent*) – Важливо знати, що у вас є права, якщо вас *позбавили права* на рейс. Getting *bumped off* a flight sucks, despite the increased compensation you’re entitled to. – *Позбавлення права* на рейс – мерзенний випадок, незважаючи на підвищену компенсацію, на яку ви маєте право.

When everyone in the family is on a Zoom call or streaming through your home’s WiFi, there’s a good chance someone is going to get *bumped off*, which can be really frustrating. Коли всі члени сім’ї спілкуються в Zoom або транслюють відео через свій домашній Wi-Fi, є велика ймовірність, що у когось раптово *зникне* інтернет підключення, що може бути дуже неприємним. Інший приклад також демонструє схоже значення After a few minutes of being online I was *bumped off* the Net. Коли виникає нове значення фразового дієслова, в словнику з’являється словникова стаття, яка показує два додаткові значення [8].

Для утворення нових фразових дієслів інколи використовуються прикметники. Наприклад, нещодавне фразове дієслово *to vague something*

up тобто – зробити щось менш зрозумілим або деталізованим: A man’s mind *vagued up* a little, for how can you remember the feel of pleasure or pain or choking emotion? [16].

Can you *vague that up* for me? [7]. Або The passenger *vagued up* certain parts of his story; he made the impression of being an impostor.

Іншим прикладом з розмовної англійської є нове фразове дієслово *to big something up* (щось наполегливо рекомендувати), наприклад: I know I sound like I’m *bigging it up*, but it was a great speech of Ukraine’s President in Davos. If you could *big me up* to your boss before I meet her. We are having a scientific and practical conference next week. Let’s *big it up* to attract as many students as possible.

Це ФД також використовується у комбінації *big it up* (отримувати задоволення від соціальної ситуації, часто витрачаючи багато грошей), наприклад: The whole world community raised an alarm when russia unleashed the war against Ukraine. Alas, some Ukrainian politicians took a trip to luxurious hotels in Dubai where everyone was really *bigging it up*.

Методика вивчення і запам’ятовування ФД включає застосування найбільш поширених фразових дієслів та їх найчастіше вживаних значень. Ефективним прийомом може бути перелік, що містить ФД з найвищою частотою циркулювання у професійному дискурсі, у нашому випадку прикордонному, який слід вивчати та практикувати у своєму мовленні.

Вивчаючи нові ФД, слід асоціювати їх з ситуаціями, в яких ФД потенційно можуть бути використаними. Запис фраз або речень, які демонструють використання ФД і їх регулярний перегляд є ще одним інструментом цієї методики. Всього кілька хвилин щоденного перегляду переліку можуть значно змінити здатність майбутніх прикордонників використовувати ці терміни під час розмови. Врешті решт, можна скористатися словником, щоб зрозуміти значення ФД й механізм їх використання.

Фразові дієслова дуже різноманітні як за своєю сполучуваністю, так і за додатковими значеннями, які в них закладені або які вони набувають у тексті. Особливостями циркуляції фразових дієслів у прикордонному дискурсі вважаємо:

Міжмовну взаємодію: у прикордонному дискурсі фразові дієслова використовуються у спілкуванні між людьми, які є носіями різних мов. Позаяк терміни можуть бути по-різному інтерпретовані, що може спричинити непорозуміння.

Мовну адаптацію: у прикордонному дискурсі можуть виникати нові способи використання фразових дієслів, які є специфічними для цього контексту. Наприклад, можуть з'являтися нові фразові дієслова, які відображають конкретні особливості прикордонного регіону.

Різноманітність використання: фразові дієслова можуть мати різні значення і застосування у прикордонному дискурсі, залежно від контексту та мети спілкування. Наприклад, фразове дієслово *check out* може вживатися для виписатися з готелю, а також для опису перевірки документів, особи, транспортного засобу або вантажу.

Культурні відмінності: у різних культурах можуть використовуватися різні фразові дієслова для опису одних і тих самих дій. У прикордонному дискурсі це може мати значення при спілкуванні з іноземцями або при перекладі документів.

Висновки і пропозиції. Фразове дієслово – це вербальне ідіоматичне утворення, яке являє собою послідовність слів, значення яких не може бути з'ясовано безпосередньо зі значень окремих слів, які його утворюють. Завдяки такій особливості фразових дієслів їхнє значення часто важко з'ясувати, а попри те, ці ідіоматичні фрази досить поширені в мовленні. Деякі дослідники доводять, що їх кількість дорівнює кількості окремих слів, інші припускають, що фразові дієслова далеко перевищують кількість окремих слів, хоч їх кількісна оцінка є складним завданням. Однак виявлення й ідентифікація фразових дієслів (ФД) актуальна не тільки для розуміння англійського дискурсу, але і для машинного перекладу, для син-

таксичного аналізу й пошуку інформації. Причини широкого використання ФД очевидні: раціональне застосування мовних ресурсів, досягнення значного покращення продуктивності повідомлень, уникнення однозначності сенсу слів, уточнення їхніх значень. ФД є основним джерелом постачання нових дієслів в англійську мову. Зазвичай вони «народжуються» в повсякденному мовленні, поступово проникають у наше мовлення і стають частиною нашого повсякденного словникового запасу, а згодом визнаються стандартно-прийнятими одиницями мови.

Фразові дієслова, як і інші дієслова, в прикордонному дискурсі використовуються для вираження дії або стану. Проте, їхні семантичні відтінки можуть бути особливими через специфіку комунікації на кордоні. Вони можуть мати відтінок негативної ситуації на кордоні у разі виникнення різних проблем з митним контролем, документами, тощо; мати більш жорсткий відтінок, оскільки на кордоні контроль може бути більш детальним і вимогливим, а також пов'язаним з певною небезпекою. Крім того, в прикордонному дискурсі можуть використовуватися спеціальні фразові дієслова, які стосуються прикордонних процедур, таких як проходження паспортного контролю, затримання на кордоні, перевезення контрабанди тощо.

Фразові дієслова є важливим елементом прикордонного дискурсу, оскільки вони дозволяють виразити багато значень за допомогою одного слова.

Подальші дослідження стосуватимуться вивчення багатозначності фразових дієслів.

Список літератури:

1. Ванівська О. І. Фразові дієслова в англійській мові як засіб вираження аспектуального значення завершеності в Британському національному корпусі (BNC). *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи*. К.: Логос, 2010. С. 46–51. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37818>
2. Воробйова О. С. Семантика англійських фразових і українських префіксальних дієслів: зіставний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 38, том 1. С. 108–112. URL: <https://bit.ly/3GmqfIE>
3. Дідо Н. Д. До питання вивчення фразових дієслів в англійській мові. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2016. Вип. 14. С. 34–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2016_14_7
4. Жлуктенко Ю.А. О так называемых «сложных глаголах» типа *stand up* в современном английском языке. *Вопросы языкознания*. 1954. № 5. С. 105–113.
5. Ніколенко А. Г. Лексикологія англійської мови – теорія і практика. [англ.]: Навчальний посібник для ВНЗ. Нова Книга, 528 стор. С. 308.
6. Bober, N. M. English Phrasal Verbs as Cognitive and Semantic Complexes and Fragment of Multilateral Knowledge of Matrix Format. *Scientific Journal of National Pedagogical Dragomanov University. Series 9. Current Trends in Language Development*. 2018. № 18. P. 22–32. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series9.2018.18.02>
7. Buffy the Vampire Slayer S1E1 “Welcome to the Hellmouth”. URL: <http://bit.ly/3JoVDfe>
8. Bump off – Idioms by The Free Dictionary. URL: <http://bit.ly/3RjhV3P>
9. Davies, Mark. *The Corpus of Contemporary American English*. Brigham Young University. 2008. URL: <http://corpus.byu.edu/coca/>

10. Goursky S.E. *The Idiomatic Heart of English Language* / S.E.Goursky. Lvov: United Publishing House "Vishcha Shkola": Lvov University Publishing House, 1975. 183 p.
11. Lessard-Clouston, M. Catching on: Understanding Phrasal Verbs for ELT. *ELT Teaching: A Journal of Theory and Practice*, 15. 1993. P. 5–9.
12. Marks, J. Wildly irregular or no longer insuperable? *MED magazine*. Issue 36. March, 2006. URL: <http://bit.ly/3zAy3WX>
13. Maxwell Kerry. How new phrasal verbs develop. *MED magazine*. Issue 36. March, 2006. URL: <http://bit.ly/3Msq6L7>
14. Povey J. *Phrasal Verbs and How to Use Them*. М.: Высшая школа, 1990. 176 p.
15. Smith, Logan Pearsall. *The English Language*. London: Williams & Norgate, 1912 (copyright date). Home University Library of Modern Knowledge, vol. 40. URL: <http://bit.ly/3HQIkTT>
16. Steinbeck John. *East of Eden*: Chapter 12. URL: <https://bit.ly/3WPhu2k>

Karpushyna M. H., Komarnytska O. I. SPECIAL FEATURES OF PHRASAL VERBS CIRCULATION IN BORDER GUARD DISCOURSE

The article investigates phrasal verbs in the English language that are widely used in colloquial language, literature and business communication, which determines the relevance of the research and the need to study the semantic and stylistic features, a phrasal verb structure in the English discourse, and in particular the border guard discourse, and ways of conveying their meanings in the Ukrainian language. It is clarified that a phrasal verb as a cognitive-grammatical complex with a semantically loaded post-verb component is one of the most complex linguistic means that can have peculiarities in border guard discourse. The main features of the circulation of phrasal verbs in border guard discourse have been discovered. They include cross-linguistic interaction, linguistic adaptation, diversity of use, and cultural differences.

Effective approaches to learning phrasal verbs have been specified, among them a technique that focuses on the main verb that makes up the phrasal verb; a technique for studying phrasal verbs with a focus on the particle that is part of them, such as an adverb or a preposition. In addition, many phrasal verbs have multiple meanings, so it is necessary to study them in context to understand the specific meaning of a phrasal verb, considering their polysemy. Focus on the context is an important step in the study of phrasal verbs, as it allows researchers/learners to understand the meaning and use of verbs in different situations, contexts, and discourses. The study of phrasal verb polysemy will henceforward be carried on.

It has been ascertained that phrasal verbs are an important language tool for border guards. Reasons have been given why learning phrasal verbs is important for border guards: effective communication: border guards must be able to communicate with foreign nationals in various situations, such as crossing the border, stopping a car, detaining illegal migrants, etc.; understanding the context: studying phrasal verbs allows them to understand the use of verbs in specific situations and to understand the meaning behind the words; professional qualification improvement: studying phrasal verbs helps border guards to improve their English language skills as well as their professional qualifications, allows them to more effectively perform their duties and interact with foreign citizens; security: knowledge of phrasal verbs allows for a detailed inspection of vehicles to detect any violations, a thorough inspection of the security area to ensure its protection, etc.

It is safe to say that phrasal verbs are an integral part of border guard discourse, as they ensure effective communication between border guards and foreigners who cross the state border.

Key words: *a post-verb component, an adverb, a preposition, the main verb, a cognitive-semantic construction.*